

DEPARTAMENTUL STATISTICĂ ȘI SOCIOLOGIE
AL REPUBLICII MOLDOVA

**RAPORT ANUAL
DE ACTIVITATE
2003**

<i>Prefață</i>	3
<i>Publicații statistice</i>	4
<i>Principalele activități ale domeniilor statistice:</i>	6
<i>Conturi naționale</i>	
<i>Statistica populației și statistica socială</i>	
<i>Statistica economică</i>	
<i>Clasificatoare, registre și cercetări structurale</i>	
<i>Diseminarea datelor statistice</i>	11
<i>Cooperarea internațională</i>	12
<i>Sistemul Tehnologiilor Informaționale</i>	13
<i>Activitatea direcțiilor teritoriale de statistică</i>	14
<i>Resursele umane și financiare</i>	15
<i>Anexe</i>	16
<i>Cronica evenimentelor</i>	18
<i>Structura organizațională</i>	20

Misiune

Departamentul Statistică și Sociologie elaborează pentru cercul larg de utilizatori informație statistică privind fenomenele și procesele care au loc în Republica Moldova în toate ramurile economiei naționale, în baza unei metodologii unice, asigurând autenticitatea datelor și comparabilitatea internațională.

Valori

Profesionalism în procesul de elaborare a informației statistice; dinamism în perfecționarea metodologiilor de calcul și implementarea noilor standarde în domeniu; confidențialitatea datelor individuale; satisfacerea cerințelor de credibilitate, transparență și diseminare vastă a informației statistice.

Scopuri strategice

Realizarea în continuare a reformării complexe a sistemului statisticii publice a Republicii Moldova, adaptat la standardele internaționale, în special ale Uniunii Europene, în special: perfecționarea cadrului legal și normativ-juridic al activității statistice, în baza adoptării noii Legi cu privire la statistică, dezvoltarea tehnologiilor informaționale, dezvoltarea infrastructurii statistice, dezvoltarea statisticii ramurale în corespundere cu cerințele sistemului conturilor naționale (SCN, ONU, 1993).

Prezentul Raport anual este prima publicație de acest gen elaborată de Departamentul Statistică și Sociologie al Republicii Moldova. Scopul acestui raport este de a prezenta publicului larg, utilizatorilor de informație statistică și respondenților conceptul privind misiunea DSS, activitățile și rezultatele obținute în anul 2003. Intenționăm ca Raportul anual să fie publicat în fiecare an.

DSS este organul central de specialitate al administrației publice centrale, abilitat să conducă întreaga activitate statistică și sistemul de rapoarte și anchete statistice din toate ramurile economiei naționale, în baza unei metodologii unice, adecvate celei utilizate în practica internațională și adaptată la condițiile social-economice ale țării.

În anul 2003, DSS și-a desfășurat activitatea în baza Programului lucrărilor statistice pentru anul 2003, aprobat prin Hotărâre de Guvern. E necesar a menționa, că întru asigurarea necesităților administrației publice, agenților economici, publicului larg în informație statistică calitativă, obiectivă și oportună vizînd situația și dezvoltarea demografică, socială și economică a țării, pe parcursul întregului an a continuat procesul reformării complexe a sistemului statisticii publice a Republicii Moldova. Astel, au fost elaborate proiectele Legii cu privire la statistică, în redacție nouă, și Programului de dezvoltare a statisticii naționale în anii 2004-2006. În scopul micșorării presiunii informaționale asupra agenților economici, tot mai sigur se implementează noile forme de colectare și prelucrare a informației statistice, bazate pe investigațiile selective.

Elaborarea informației statistice conform metodologiilor adaptate la normele internaționale și, în primul rînd, ale ONU și Uniunii Europene, influențează pozitiv asupra imaginii Republicii Moldova peste hotarele ei, favorizînd fluxul investițional în stat, exportul produselor autohtone etc., precum și creșterea economică a țării și a bunăstării populației. În acest sens, pe parcursul întregului an s-a lucrat intens asupra perfecționării sistemului de indicatori statistici, a metodologiilor de calcul a acestora și a metodelor de colectare a datelor în conformitate cu standardele internaționale. În cadrul asistenței tehnice a organismelor internaționale, specialiștii DSS au elaborat, cu sprijinul experților în domeniu, proiecte tematice pentru direcțiile mai actuale de adaptare a sistemului statistic național la noile condiții economice.

În final, aș vrea să subliniez, că anume informația statistică servește la fundamentarea și evaluarea politicilor economice și sociale, elaborarea și monitorizarea realizării programelor de stat, informarea spectrului larg de utilizatori interni și externi, contribuind astfel la asigurarea dezvoltării durabile a țării, democratizării societății. De aceea, statistica trebuie privită ca o obligație a fiecăruia, colectarea datelor corespunzînd atît intereselor societății în general, cît și ale fiecărui respondent în parte.

Vitalie VALCOV,
director general

În anul 2003, DSS a elaborat o gamă variată de publicații statistice cu privire la dezvoltarea demografică, socială și economică a Republicii Moldova:

„**Anuarul Statistic al Republicii Moldova, ediția 2003**”. Aceasta este lucrarea de referință cea mai completă în sistemul publicațiilor statistice, care prezintă serii de date statistice din diverse domenii de activitate în perioada anilor 1995-2002. Ediția 2003 a fost editată în trei limbi, inclusiv engleza, și conține noi serii de date referitoare la mediul înconjurător, forța de muncă, odihnă, comerțul exterior.

„**Republica Moldova, 2003**” – breviar statistic cu date vizînd starea demografică, socială și economică a țării în perioada 1999-2002. Informația se prezintă fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului, cu excepția cazurilor special menționate.

„**Moldova în cifre, 2003**” – culegere succintă de informații statistice, ce cuprinde date geografice și o serie de indicatori sociali din diverse domenii: populația, piața muncii, veniturile și cheltuielile populației, prețuri, locuințe, învățămînt, știință, ocrotirea sănătății, protecția socială a populației și odihnă, cultură și sport, criminalitate, resurse naturale și protecția mediului.

„**Măsurarea economiei neobservate în Republica Moldova, ediția 2003**” (prima ediție) – descrie bazele conceptuale ale economiei neobservate, cu o prezentare a granițelor de producție, noțiunile și definițiile activităților neobservate. Publicația conține anexe cu date comparative pe anii 2000 și 2001 referitor la sectorul neformal, producția gospodăriilor casnice pentru autoconsum, economia ascunsă în sectorul formal, valoarea adăugată brută a activităților economice respective, precum și evoluția produsului intern brut.

„**Comerțul exterior al Republicii Moldova, 1996-2000 și 2001-2002**” prezintă serii de date statistice de sinteză referitoare la export, import, pe țări și grupe de mărfuri, conform Nomenclatorului mărfurilor și Clasificatorului Standard de Comerț Internațional. Anuarul cuprinde de asemenea indicii valorici pe ansamblu și pe grupe de țări, variația anuală pe țări, grupe de țări și pe grupe de mărfuri, indicii prețurilor medii și indicii volumului fizic la mărfurile exportate și importate pe ansamblu.

„**Dinamica prețurilor și tarifelor, ediția 2003**” – publicație ce cuprinde date analitice și statistice vizînd evoluția prețurilor în Republica Moldova, în perioada reformelor economice din anii 1998-2002. Apare și cu o periodicitate lunară.

„**Agricultura Republicii Moldova, ediția 2003**” – conține informație ce caracterizează dezvoltarea sectorului agrar al Moldovei în anii 1995-2002 (la unii indicatori – și mai timpuriu, începînd cu anul 1913), cum ar fi: indicii principali în agricultură, fitotehnie, sectorul zootehnic, întreprinderile agricole, indicii principali ai agriculturii în profil teritorial, precum și comparații internaționale.

„**Activitatea agricolă a gospodăriilor personale auxiliare ale cetățenilor și a gospodăriilor țărănești (de fermier) în Republica Moldova, în anul 2002**” ce reflectă rezultatele cercetării activității agricole pentru anul 2002 a gospodăriilor personale auxiliare ale cetățenilor și a gospodăriilor țărănești (de fermier), atît în total pe republică, cît și în profil teritorial.

„**Ocuparea în economia informală**” – publicație statistică elaborată pentru prima dată, care conține date statistice și informații adiționale referitoare la ocuparea în sectorul informal și ocuparea informală, distribuite pe medii, sexe, activități economice, ocupații, statut profesional și alte variabile.

„Piața forței de muncă în Republica Moldova, ediția 2003” – culegere statistică care cuprinde informații cu referință la numărul populației stabile pe grupe de vîrstă și sexe privind activitatea economică a bărbaților și femeilor, structura populației economic active.

„Populația economic activă, ocupată și șomajul, ediția 2003” – conține informații pentru anul 2002 referitoare la populația economic activă, ocupată și în șomaj, în valori absolute și relative, cu numeroase posibilități de corelare și structurare după diverse caracteristici demografice și socio-economice: vîrstă, sex, medii, activități economice, ocupații etc.

„Copiii Moldovei, ediția 2003” – culegere statistică cu serii de date în dinamică pe anii 1995-2002 despre numărul copiilor pe sexe și vîrste, asistența medicală, repartizarea copiilor în instituțiile de învățămînt din țară, editarea literaturii pentru copii, deservirea cinematografică, teatre, biblioteci, acordarea alocațiilor, instituționalizarea copiilor, situația familiilor cu copii.

„Educația în Republica Moldova, ediția 2003” (prima ediție). Publicație elaborată în conformitate cu Clasificarea Internațională Standard a Învățămîntului (ISCED 1997), conține indicatorii de bază ce caracterizează sistemul educațional al țării pe parcursul anilor 1997-2002.

„Rezultatele anchetei structurale în întreprinderi, 2003” – lucrarea reflectă rezultatele Anchetei Structurale Anuale în întreprinderi în anul 2003.

„Rezultatele anchetei structurale în întreprinderile mici, 2003” – publicație în care sînt prezentate rezultatele cercetării activității întreprinderilor mici (cu numărul mediu de salariați pînă la 50 de persoane) din Republica Moldova în anul 2002.

„Capacitatea și frecventarea structurilor de cazare turistică colective în Republica Moldova”. Publicația prezintă rezultatele a două cercetări statistice de mare amploare informațională, efectuate în trimestrul III, 2002 și primul trimestru 2003, care asigură informații privind activitatea turistică în țară.

„Moldova. Principalii indicatori social-economici” – ediție trimestrială ce reflectă operativ cei mai importanți indicatori statistici.

„Situația social-economică a Republicii Moldova” – publicație trimestrială cu un bogat fond de date și informații privind situația și dezvoltarea demografică, socială și economică a țării.

Buletinul statistic trimestrial – cuprinde date statistice în dinamică cu referință la indicatorii social-economici ai Moldovei, reprezentate doar în formă de tabele.

Buletinul statistic „Principalii indicatori social-economici pe raioanele Republicii Moldova, mun. Chișinău și UTA Găgăuzia” – publicație trimestrială cu informație statistică ce permite evaluarea diferențelor înregistrate în profilul teritorial privind industria, agricultura, investițiile și construcțiile, transporturile, comerțul cu amănuntul, serviciile cu plată prestate, finanțele, munca, demografia.

Buletinul statistic „Aspecte privind nivelul de trai al populației” – publicație trimestrială ce reflectă nivelul de bunăstare a diferitelor categorii de populație în dependență de criterii, cum ar fi: mărimea, componența și tipul gospodăriei etc.

Buletinul statistic „Sărăcia în Republica Moldova” – apare trimestrial și caracterizează nivelul de bunăstare a populației determinate ca fiind defavorizată și favorizată.

PRINCIPALELE ACTIVITĂȚI ALE DOMENIILOR STATISTICE

Activitatea desfășurată de DSS în cursul anului 2003 a urmărit producerea și furnizarea informațiilor necesare atât cunoașterii proceselor de tranziție, cât și pentru fundamentarea și evaluarea politicilor economice și sociale și, respectiv, a informării publicului. În decursul anului de raport s-au realizat toate acțiunile incluse în Programul anual al lucrărilor statistice, precum și o serie de lucrări, activități suplimentare la solicitarea utilizatorilor de date statistice.

Activitatea Departamentului în anul 2003 pe domenii statistice se prezintă după cum urmează:

În domeniul conturilor naționale

- În 2003 au fost elaborate conturile naționale semidefinite pentru anul 2002 total pe economie, activități economice (în prețuri curente și comparabile) și sectoare instituționale (nefinanciar, financiar, administrația publică, administrația privată, gospodării, precum și conturile sectorului „Restul lumii”).

- A fost întocmită tabela de sinteză Resurse-utilizări pentru anul 2002, cu descompunerea activității „industria prelucrătoare” pe 22 sub-activități, în prețuri curente și comparabile, cu echilibrarea produsului intern brut pe cele trei metode: resurse, utilizări și venituri.

- În conformitate cu standardele internaționale, au fost realizate estimări vizînd elementele economiei neobservate pentru anul 2002.

- Calcularea produsului intern brut a inclus calcule trimestriale în prețuri curente și comparabile pentru anul 2003 pe categorii de resurse (divizat pe activități economice) și utilizări (divizat pe cele șapte agregate), corectat cu estimări privind elementele economiei neobservate.

- Au fost calculate balanța mijloacelor fixe și averea națională pentru anul 2002.

- Utilizînd metodologii simplificate, a fost calculat (pentru anii 1993-2001) produsul intern brut pe locuitor la paritatea puterii de cumpărare.

- Pe parcursul anului s-a lucrat asupra aplicării ajustărilor sezoniere în calculele trimestriale ale produsului intern brut, începînd cu datele pentru anul 1995.

- În iulie 2003 a fost organizat *seminarul cu tema „Măsurarea economiei neobservate în Republica Moldova”,* cu participarea expertului internațional în domeniu, dl Jacques Charmes (responsabil de estimările economiei neobservate în Republica Moldova), precum și a reprezentanților mass-media.

În domeniul statisticii populației și statisticii sociale

Fondul de date în domeniul **statisticii demografice** cuprinde: structura populației pe raioane, comune, sate, pe medii de rezidență și sexe, pe vârste și grupe de vîrstă, precum și date și analize asupra evoluției natalității, mortalității, nupțialității și divorțialității, speranței de viață.

Statistica calității vieții

- Întru executarea Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 619 „Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni destinate consolidării capacității de monitorizare și evaluare a sărăciei pentru perioada 1 iunie 2002 - 31 mai 2005” și asigurarea unui suport informațional necesar pentru evaluarea accesului populației la serviciile de educație și ocrotire a sănătății, au fost implementate în bază continuă modulele respective în ancheta Cercetării bugetelor gospodăriilor casnice.

- În comun cu Ministerul Economiei, au fost elaborate principiile metodologice privind calcularea pragului absolut al sărăciei în baza consumului populației.

- Întru îmbunătățirea estimărilor nivelului de diferențiere social-economică a populației, a fost perfecționat instrumentarul Cercetării bugetelor gospodăriilor casnice în vederea calculării beneficiilor de la utilizarea mărfurilor de folosință durabilă și a locuinței în proprietate.

Statistica asistenței sociale, învățămîntului, culturii, dreptului

- În anul 2003, în comun cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Economiei, a fost elaborat machetul modulului tematic privind asistența socială.

- În conformitate cu dispoziția Guvernului nr.1109-134 din 22.01.2003 cu privire la problemele ce țin de activitatea Academiei de Științe a Moldovei (AȘM), a fost efectuat un sondaj sociologic, cu elaborarea a două chestionare (pentru AȘM și cinci instituții de învățămînt superior). Astfel, a fost studiată opinia savanților și profesorilor privind starea și căile de dezvoltare a științei academice.

- În cadrul proiectului de asistență tehnică din partea Uniunii Europene (TACIS), în comun cu Ministerul Economiei și Ministerul Educației, a fost perfecționat sistemul de indicatori în domeniul statisticii educației, în conformitate cu standardele internaționale. Începînd cu anul de studii 2004/2005, se preconizează implementarea colectării informației statistice cu privire la activitatea școlilor de zi, gimnaziilor, liceelor, instituțiilor de învățămînt secundar profesional conform formularelor noi, ceea ce va permite obținerea informației generalizatoare necesare atât pentru analiza situației din republică, cât și pentru calcularea indicatorilor relativi în contextul comparabilității internaționale.

- În comun cu Ministerul Justiției, au început lucrările de perfecționare a sistemului de evidență a cauzelor penale, civile și administrative examinate de instanțele judecătorești.

Statistica forței de muncă

- În cadrul proiectului de asistență tehnică din partea Uniunii Europene (TACIS) și a Biroului Internațional al Muncii (BIM), în comun cu experții internaționali în domeniu, a fost elaborată *metodologia de măsurare statistică a ocupării în economia informală*. Această metodologie este introdusă în practică începând cu 1 ianuarie 2004. Datele privind ocuparea în sectorul informal și ocuparea informală vor fi obținute trimestrial în baza cercetării Ancheta forței de muncă.

- În scopul familiarizării cu metodologia și practica internațională, în comun cu experții internaționali, au fost organizate două seminare cu principalii utilizatori de date statistice referitoare la piața muncii, cu următoarele teme: „*Cercetarea statistică a forței de muncă (ancheta forței de muncă): obiectivele și posibilitățile oferite pentru utilizatori*” și „*Munca decentă: indicatori statistici*”. La cel din urmă seminar experții BIM au prezentat cadrul conceptual și metodologic de apreciere a muncii decente, la fel au prezentat indicatorii statistici propuși de BIM pentru măsurarea statistică a muncii decente.

- În cadrul activităților de colaborare cu BIM au demarat acțiunile de constituire a indicatorilor statistici privind „munca decentă”. În conformitate cu propunerile și în comun cu experții BIM, a fost elaborat Chestionarul individual privind munca decentă (ca modul la Ancheta forței de muncă de bază), care a fost testat pe parcursul lunii octombrie 2003, pe întregul eșantion de gospodării casnice.

- În conformitate cu Strategia de ocupare a forței de muncă, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 611 din 15.05.2002, DSS și-a propus organizarea unei cercetări statistice privind situația tinerilor pe piața muncii.

În baza chestionarului utilizat în statele Uniunii Europene, a fost elaborat un chestionar similar (ca modul la Ancheta forței de muncă de bază), care la fel a fost testat pe întregul eșantion de gospodării casnice în luna noiembrie 2003.

În domeniul statisticii economice

Statistica industriei

- În comun cu Direcția registre, clasificatoare și anchete structurale, precum și cu secțiile respective ale DGTI, a fost implementată în elaborările privind industria și energetica versiunea a 2-a a Clasificatorului activităților economice, armonizat cu NACE, Rev.1 al UE.

- Pentru a implementa Clasificatorul statistic al produselor (bunurilor) și serviciilor al RM (CSPM) în statisticile industriale, au fost elaborate două variante (lunară – în anul 2003 și anuală – pentru anii 2002-2003) ale nomenclatorului de produse pentru cercetarea producției fizice. În acest scop, a fost elaborată tabela de trecere de la nomenclatorul vechi la cel alineat la CSPM, acesta fiind unul provizoriu, de trecere de la nomenclatorul vechi la unul de tip PRODCOM. Proiectul nomenclatorului de produse și servicii industriale, armonizat la standardul european PRODCOM-2000, a fost coordonat cu ministerele interesate. Varianta elaborată a nomenclatorului a fost testată în cadrul unei cercetări-pilot la întreprinderile industriale mari, cuprinse în evidența statistică lunară. Cercetarea în cauză a avut scopul de a obține informație de îmbunătățire a listei inițiale de produse, de a obține date statistice pentru anul 2002 în structura noului nomenclator și, evident, de a efectua pregătirea întreprinderilor pentru trecerea la acest nomenclator. În final, a fost definitivată lista anuală PRODMOLD, inclusiv au fost introduse și modificările parvenite în PRODCOM pe parcursul anilor 2001-2003, care însumează cca 4000 poziții, și a fost aprobată la Colegiul DSS.

- În baza listei anuale PRODMOLD, a fost întocmit nomenclatorul de produse pentru evidență luna-

ră PRODMOLD-L și realizate măsuri de implementare a nomenclatorului lunar începând cu ianuarie 2004.

Statistica energeticii

- Au fost efectuate modificările de rigoare și aprobat formularul de bază 1-BE „Balanța energetică” pentru elaborarea balanței energetice. În acest context au fost realizate următoarele măsuri:

- racordarea nomenclatorului de resurse energetice la standardele europene;
- perfecționarea sistemului de indicatori referitor la fiecare tip de sursă energetică;
- revizuirea coeficienților de transformare a unităților de măsură naturală a resurselor energetice în unități convenționale, în conformitate cu cei utilizați de UE;
- perfectarea notelor metodologice pentru întocmirea acestui raport.

- S-au efectuat modificări în programele pentru prelucrarea informației raportului 1-BE.

- A fost elaborat noul format de prezentare (tabela finală) a balanței energetice în conformitate cu cerințele UE.

- A fost perfecționată modalitatea de colectare și transmitere a informației la DGTI.

În domeniul **statisticii agriculturii** au continuat lucrările de perfecționare a sistemului de colectare a datelor și, în special, implementarea cercetărilor selective a producătorilor agricoli mici (gospodăriilor populației și celor țărănești (de fermier).

- Astfel, concomitent cu efectuarea studiului de bază trimestrial în gospodăriile populației (chestionarul A) și a cercetărilor unice ale gospodăriilor țărănești (de fermier) (chestionarele B și C), în anul trecut a fost efectuată cercetarea de probă a gospodăriilor țărănești (de fermier) vizînd veniturile și cheltuielile legate de activitatea lor agricolă (chestionarul D). Se preconizează, că după analiza rezultatelor anchetei-pilot și perfecționarea instrumentarului cercetării, în anul 2004 va fi implementată cercetarea propriu-zisă.

- Pentru asigurarea efectuării cercetărilor statistice selective pe teren, în cadrul DSS au fost organizate 3 seminare instructive cu persoanele care interviuează și supraveghetorii.

- După efectuarea, în anul 2002, în cadrul grantului oferit de Banca Mondială, a anchetei-pilot vizînd prețurile la mărfurile și serviciile procurate de agricultură, în anul 2003 a fost implementată cercetarea selectivă propriu-zisă în întreprinderile agricole și organizațiile-furnizori de mărfuri și servicii pentru agricultură. În baza datelor primite au fost efectuate calculele indicilor prețurilor la mărfurile și serviciile procurate de întreprinderile din agricultură pe anul 2002.

- În conformitate cu acordul dintre Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO) și DSS, în luna septembrie, în cadrul DSS, sub egida FAO, a avut loc *seminarul internațional „Crearea sistemului statisticii agriculturii adaptat la economia de piață”*. La seminar au participat reprezentanții Ministerelor Agriculturii și Oficiilor Statistice din 7 țări ale CSI și Europei de Est, de asemenea, experții FAO. La seminar au fost puse în discuție cele mai importante probleme legate de organizarea statisticii agriculturii în economia de piață: sursele și metodele colectării datelor; efectuarea recensămîntului agricol; folosirea informației statistice pentru politica alimentară și dezvoltarea agriculturii; calitatea datelor statistice; analiza datelor; distribuția datelor statistice și altele.

- În scopul obținerii informației complete și autentice vizînd mărirea și structura suprafețelor însămîntate, a fost organizată colectarea de către primăriile satelor

(comunelor) a listelor deținătorilor de terenuri cu destinație agricolă, cu crearea ulterioară în DSS a bazei de date.

În domeniul **statisticii investițiilor și construcțiilor**, în anul 2003 s-a pus accentul pe perfecționarea bazei metodologice a statisticii și analizei investițiilor și construcțiilor; crearea bazei de date a investițiilor ce formează capitalul și indicatorii ce caracterizează starea complexului de construcție; perfecționarea metodelor de colectare a dărilor de seamă; ținerea cataloagelor locale pe ramură.

- În scopul perfecționării observării statistice privind activitatea ramurii, o atenție deosebită a fost acordată sistemului de indicatori, care caracterizează dezvoltarea ei în conformitate cu standardele internaționale. În rezultatul acestui lucru, formularele dărilor de seamă în funcțiune au fost completate cu indicatori noi, ceea ce va da posibilitatea de a obține informația privind investițiile în active nemateriale și în alte active nefinanciare.

- S-a lucrat asupra perfecționării precizărilor instructive pentru agenții economici care prezintă rapoarte statistice, ce țin de completarea dărilor de seamă statistice privind investițiile și construcțiile.

- În scopul studierii mecanismului de implementare a metodelor de cercetări selective privind investițiile în capital fix pe subiectele micului business, în cadrul programului TACIS au fost efectuate cercetări experimentale-pilot la microîntreprinderile și întreprinderile mici ale mun. Chișinău. Cercetările s-au efectuat în două direcții – cercetarea selectivă a activității de afaceri a organizațiilor de construcții și cercetarea selectivă a activității investiționale a întreprinderilor.

Statistica transporturilor, comunicațiilor și turismului

În această sferă au fost realizate lucrările statistice curente anuale referitoare la mijloacele de transport și lungimea căilor de transport; mijloacele de poștă, telecomunicații și radiocomunicații, situația la

31.12.2002. De asemenea, au fost produse trimestrial, în anul 2003, date statistice referitoare la transportul de pasageri și de mărfuri cu toate mijloacele de transport rutier, precum și activitatea de comunicații a agenților economici titulari de licențe de turism, frecventarea structurilor de cazare turistică colective.

- În scopul organizării cercetării statistice-pilot din domeniul transportului rutier de mărfuri, a fost organizat un seminar instructiv-metodic.

- În acest an, pentru prima dată au fost produse, trimestrial, date statistice privind frecventarea structurilor de cazare turistică colective și s-au colectat date cu privire la capacitatea lor existentă la 31.12.2003, în scopul racordării statisticii turismului la recomandările EUROSTAT-ului și la legislația în domeniu a UE.

- În cadrul programului Agenției pentru Dezvoltare Internațională a Suediei (Sida), s-a realizat o cercetare statistică-pilot privind transportul rutier de mărfuri, în conformitate cu metodologia armonizată la legislația UE.

În contextul armonizării **statisticii comerțului cu amănuntul** cu standardele europene, cu asistența experților de la Biroul Central de Statistică al Suediei, au fost studiate metodologiile și reglementările EUROSTAT-ului și a fost proiectat un instrumentar statistic nou pentru cercetarea comerțului cu amănuntul, care va fi introdus în sistemul informațional începînd cu 01 ianuarie 2004.

- Pentru lansarea instrumentarului au fost operate modificări în programele de prelucrare automatizată a informației.

- Întru familiarizarea cu noul instrumentar statistic pentru specialiștii antrenați în colectarea informației statistice privind comerțul cu amănuntul din organele teritoriale de statistică și DGTI, a fost organizat un seminar instructiv.

- Trimestrial, au fost efectuate calculele estimative ale volumelor de vînzări în sectorul neorganizat de comerț al republicii.

Statistica comerțului exterior

- Pe parcursul anului, în colaborare cu Departamentul Vamal, s-a lucrat în direcția îmbunătățirii calității datelor obținute din declarațiile vamale.

- Permanent, a fost actualizată informația din baza de date privind comerțul exterior și asigurată operativitatea elaborării informației statistice privind comerțul exterior de mărfuri.

- Lunar, în adresa utilizatorilor au fost prezentate informații operative privind activitatea de comerț exterior a Republicii Moldova în perioada respectivă.

- Lunar, în adresa Ministerului Economiei și ministerelor de resort au fost prezentate (prin poșta electronică) tabele de mare amploare informațională privind exporturile, importurile, balanța comercială pe ansamblu, țări, grupe de țări, exportul, importul pe grupe de mărfuri și grupe de țări, exportul și importul de mărfuri divizat pe grupe de țări și țări, atât pentru perioada de raport, cât și pentru perioadele corespunzătoare din anii precedenți.

- Trimestrial, au fost calculați și prezentați indicii volumului fizic și indicii prețurilor medii la mărfurile exportate și importate atât pe total exporturi (importuri), cât și separat pentru fiecare marfă, grup de mărfuri, grup de țări.

Statistica prețurilor de consum al populației

- În baza înregistrării prețurilor la 1200 mărfuri-servicii reprezentative în mai mult de 760 unități de toate tipurile de comerț și prestări servicii din 11 orașe – centre ale republicii, s-a efectuat calcularea lunară a prețurilor medii pe țară la toate mărfurile-serviciile reprezentative cuprinse în cercetarea selectivă

și a indicilor prețurilor de consum începând de la marfă-serviciu, subgrupă și grupă de mărfuri-servicii pînă la total țară.

- Pentru calcularea nivelului inflației și a prețurilor pe republică, au fost analizate lunar peste 15 mii de prețuri și tarife culese din eșantion și indicii simpli ai prețurilor la 400 de grupe de mărfuri-servicii reprezentative.

- Din ianuarie 2003 se efectuează cercetarea selectivă a prețurilor medii la mărfurile comercializate angro, rezultatele căreia sînt publicate trimestrial în "Buletinul statistic de prețuri".

- În cadrul proiectului TACIS „Statistica prețurilor și aprecierea inflației” s-au efectuat calculele experimentale ale IPC, la propunerea experților EUROSTAT-ului, folosind un număr redus de înregistrări de prețuri și tarife pentru anii 2002-2003. Rezultatele obținute sînt adecvate datelor calculate prin metoda cu mai multe înregistrări. Au fost recalculați IPC generali și pe grupe de indici, folosind procedura de desezonalizare a indicilor produselor sezoniere prin metoda similară a Institutului pentru Statistică al Italiei (ISTAT), folosind seriile mobile ale prețurilor medii ale produselor pentru ultimele 13 luni.

- În anul 2003 s-a realizat *programul de comparabilitate a parității puterii de cumpărare a valurilor naționale a țărilor CSI și Mongoliei, pentru anul 2000*. În conformitate cu planul organizatoric coordonat cu Comitetul de Statistică al CSI și cu OECD, s-a efectuat legătura datelor calculate vizînd prețurile medii la peste 1200 mărfuri și servicii de consum, materiale de construcție, mașini și utilaje, servicii nedestinate pieței, cu totalurile intermediare ale agregatului PIB-ului și transmise Comitetului pentru Statistică al CSI.

În conformitate cu Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.866 din 11.09.1997, Departamentul efectuează un lucru voluminos vizînd colectarea, verificarea, prelucrarea, analiza și generalizarea **rapoartelor financiare (contabile)**.

- În cadrul Programului TACIS „Statistica 5” a fost elaborat pentru

prima dată un chestionar statistic privind studiul activității de leasing a agenților economici din republică, care urmează a fi implementat semestrial începînd cu anul 2004.

- De comun acord cu Banca Națională a Moldovei, a fost elaborat chestionarul statistic nr.1 – invest „Investițiile străine, alocate de către întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei” în schimbul celui existent. Utilitatea colectării datelor este necesară la elaborarea balanței de plăți.

- S-a încheiat un acord cu Serviciul Supravegherii de Stat a Activității Asociațiilor de Economii și Împrumut ale Cetățenilor privind obținerea informației trimestriale a activității acestor asociații. Această informație servește la obținerea unui tablou mai complet al activității de creditare în republică.

În domeniul clasificatoarelor, registrelor și cercetărilor structurale

În anul 2003 au continuat lucrările cu privire la crearea sistemului unic de **clasificare și codificare a informației tehnico-economice și statistice**.

- În anul 2003 a fost necesară implementarea modificărilor și completărilor operate în Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei (CAEM), atât din punct de vedere al armonizării cu clasificările europene, cât și din considerentele evoluției economiei naționale. Modificările în CAEM asigură racordarea completă la modificările și completările operate la Nomenclatorul de Activități Economice din Uniunea Europeană, reviziunea 1.1 (implementat în UE începînd cu 01.01.2003). Actualizarea CAEM prezintă următoarele caracteristici principale:

- organizarea ierarhică strictă și detaliată a informațiilor pe diverse niveluri de agregare (în funcție de disponibilitatea datelor);
- acoperirea exhaustivă a domeniului observat;
- încadrarea fiecărui fenomen analizat într-o singură entitate de clasificare;

– clasarea fenomenelor studiate pe diverse ramuri ale clasificării este guvernată de principii metodologice omogene.

• În legătură cu modificările în organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, în conformitate cu Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, a fost elaborată ediția a treia a *Clasificatorului unităților administrativ-teritoriale al Republicii Moldova*, care se utilizează atât în scopurile colectării și elaborării datelor de seamă statistice, contabile și altor rapoarte în profil teritorial și republican, cât și în scopul asigurării comparabilității informației pentru rezolvarea problemelor sistemelor automatizate în diverse organe de administrație publică centrale și locale.

• În anul 2003 a fost continuat lucrul asupra creării și perfecționării Registrului statistic. Pe lângă întreprinderile cu drept de persoană juridică incluse în registru, au fost efectuate lucrări privind extinderea lui în baza includerii întreprinderilor cu drept de persoană fizică, cum ar fi întreprinderile individuale. Deoarece statistica Moldovei dispunea de informație numai la momentul înregistrării acestora, a apărut necesitatea actualizării datelor lor prin intermediul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, precum și în baza efectuării cercetării statistice specializate în baza anchetării în scopul concretizării activității lor principale, de asemenea determinarea mărimii lor după efectivul personalului angajat și mărimea lucrărilor efectuate. Ca urmare, s-a efectuat crearea instrumentului de bază pentru efectuarea observărilor statistice, care cuprinde complexul întreprinderilor active ale republicii, atât cu drept de persoană fizică, cât și cu drept de persoană juridică, în care se identifică principiile de clasificare, precum și dimensiunea lor conform caracteristicilor statistice.

• Pe parcursul anului au fost efectuate lucrări orientate spre îmbunătățirea calității datelor din Registrul gospodăriilor țărănești (de fermier). În acest scop a fost elaborat Regulamentul privind controlul

asupra ținerii Registrului gospodăriilor țărănești (de fermier) de către primăriile satelor (comunelor), orașelor, municipiilor.

Cercetarea structurală a întreprinderilor

• Studiarea activității întreprinderilor prin **Ancheta structurală** este o parte componentă a cercetării structurale realizate de DSS cu asistența metodologică acordată în cadrul programului TACIS începând cu a.1997. Studiul a fost realizat în baza experienței internaționale în acest domeniu. Rezultatele în anul 2003 au fost obținute în urma prelucrării datelor anchetei realizate prin sondaj. Unitățile de observare din Ancheta Structurală în anul 2003 au constituit întreprinderile cu drept de persoană juridică, care au prezentat rapoarte financiare, inclusiv întreprinderile mici (cu numărul de salariați pînă la 50 de persoane) și întreprinderile nou-create. Ansamblul general al unităților cuprinse în cercetare a fost divizat în: unități cercetate exhaustiv și unități cercetate prin sondaj. Întreprinderile cu numărul mediu de salariați mai mare sau egal cu 20 de persoane au fost cercetate exhaustiv, iar cele cu numărul mediu de salariați sub nivelul indicat – prin metoda de sondaj.

• În anul 2003, în scopul organizării studiului statistic asupra activității întreprinderilor individuale, a fost efectuată cercetarea generală a întreprinderilor individuale active.

• A fost efectuată o cercetare statistică de tip structural „Ancheta structurală anuală în întreprinderi”, realizată prin sondaj pe un eșantion de 9 mii de întreprinderi, inclusiv 7,2 mii întreprinderi mici.

Activitatea de **diseminare a informațiilor statistice** în anul 2003 a fost orientată spre lărgirea modalităților prin care Departamentul Statistică și Sociologie pune la dispoziția utilizatorilor de date statistice informații cât mai diverse, obiective și fiabile, respectând principiul confidențialității, în corespundere cu Legea cu privire la statistică a Republicii Moldova.

- În cursul anului 2003 a fost asigurată publicarea periodică (lunar, trimestrial, anual sau la finele cercetărilor statistice și sociologice) a datelor centralizate ce caracterizează evoluția economică și socială a țării.

- În anul 2003 au fost publicate în total 51 culegeri și buletine statistice, din care 3 titluri editate în 3 limbi, inclusiv rusa și engleza, și 23 titluri bilingve (15 – inclusiv rusa și 8 – inclusiv engleza). Din totalul publicațiilor, 17 au apărut cu o periodicitate anuală, 4 – în urma efectuării cercetărilor statistice, 18 – cu periodicitate trimestrială și 12 – cu periodicitate lunară. Lista publicațiilor elaborate de DSS în anul 2003 este prezentată în *anexa 1*.

- Anuarul statistic al Republicii Moldova a fost editat și pe suport CD.

- A fost elaborat *Catalogul publicațiilor statistice* propuse spre editare în anul 2004, care a fost distribuit gratuit clienților DSS, precum și expediat potențialilor utilizatori de date statistice prin intermediul poștei.

- Au fost soluționate diverse solicitări din partea principalilor utilizatori de date statistice privind diversele domenii de activitate. Lista serviciilor pe care DSS le pune la dispoziția utilizatorilor este publicată în *Catalogul publicațiilor statistice*.

- În anul 2003, în cadrul DSS, cu asistența proiectului DFID/ISAS, a fost deschisă pentru toți utilizatorii de date statistice biblioteca de publicație statistică, care întrunește atât publicațiile elaborate de DSS, cât și cele ale organelor de statistică din alte țări, cu care DSS întreține o comunicare informațională.

- Lunar, s-au transmis prin poșta electronică principalii indicatori economico-sociali pe țară către Comitetul pentru statistică al CSI; reprezentanțelor FMI, altor organisme internaționale cu sediul la Chișinău.

- A fost *actualizată permanent pagina Web a DSS* cu principalele date statistice pe țară: lunare, trimestriale, anuale, de interes general pentru public, precum și unii indicatori de comparare cu alte țări. Aceasta permite asigurarea mai completă a utilizatorilor locali și celor din exterior cu date statistice în termene restrânse, încadrarea în spațiul informațional unic al Republicii Moldova.

- Au fost întreprinse primele acțiuni în domeniul marketingului, prin crearea bazei de date a utilizatorilor de informație statistică, și expediate sute de anunțuri utilizatorilor potențiali privind editarea culegerilor statistice.

În contextul diseminării vaste a informației statistice, în anul 2003 au fost dezvoltate activitățile de **relații publice**, care au avut drept scop îmbunătățirea relațiilor de comunicare cu publicul.

- Acțiunile în acest sens au fost orientate spre *stabilirea relațiilor de comunicare cu presa scrisă și vorbită* din Republica Moldova, sensibilizarea mass-media față de informația statistică și activitatea DSS în general.

- Întru promovarea imaginii statisticii naționale și informarea publicului larg despre dezvoltarea socio-economică a țării, pe parcursul anului s-a conlucrat intens cu 18 organe ale presei scrise și vorbite, dintre care 9 agenții de știri.

- Către mass-media au fost emise toate informațiile statistice elaborate de Departament conform

graficului de emisie a informațiilor expres, care este plasat pe pagina Web. În anul 2003 au fost emise cca 160 comunicate de presă cu principalii indicatori statistici elaborați în baza cercetărilor statistice, precum și cele cu referință la activitatea Departamentului.

- În conformitate cu criteriile transparenței și diseminării vaste, au fost organizate 9 conferințe de presă, cu ocazia diferitelor evenimente ale DSS, reprezentanții organelor de presă fiind anunțați cu două zile înainte de eveniment privind data, ora, tema. Anunțul este plasat pe pagina Web a DSS și în agenda evenimentelor zilnice ale agențiilor de presă, care acoperă toți abonații altor surse de informare în masă.

- În cursul anului, trimestrial, au fost soluționate, în condiții de maximă operativitate, cca 40 solicitări parvenite din partea organelor mass-media. În dependență de datele statistice solicitate, cererile sînt soluționate în scris (cînd pregătirea răspunsului necesită timp și resurse), oral (comunicate imediat la telefon pentru acei indicatori, care există deja în publicații) sau prin poșta electronică.

- În scopul facilitării comunicării cu presa, în luna decembrie a fost organizat un training pentru șefii de direcții și secții ale DSS privind principiile și metodele de comunicare cu presa.

- Un obiectiv major realizat în anul 2003 în cadrul activităților relații publice, cu asistența tehnică a proiectului DFID/ISAS, a constat în elaborarea noii mărci oficiale a DSS, acțiune ce vine în corespundere cu necesitățile înaintate de către o societate în dezvoltare și cu standardele internaționale privind organizarea și funcționarea statisticii publice. Noua marcă este susținută de realizarea unui nou potențial informațional, precum și materiale promoționale pentru produsele și serviciile statistice.

Reformarea sistemului statistic național al Republicii Moldova se efectuează în mare parte cu concursul organizațiilor internaționale, în special ale UE (EUROSTAT), serviciilor statistice naționale ale altor țări, în colaborare cu care are loc implementarea și utilizarea standardelor internaționale în domeniile cele mai prioritare ale statisticii naționale.

• În anul 2003, direcțiile prioritare de colaborare privind perfecționarea sistemului statistic au fost:

- organizarea și efectuarea anchetelor statistice în domeniile economice principale (industrie, comerț intern, construcții, registrul activităților economice, întreprinderile mici și medii, forța de muncă);
- perfecționarea sistemului statistic în domeniul investițiilor;
- elaborarea clasificatoarelor tehnice, economice și sociale, compatibile cu clasificatoarele internaționale;
- îmbunătățirea sistemului statistic de publicare și difuzare a informației statistice;
- implementarea și executarea registrelor activităților economice;
- analiza pieței forței de muncă;
- îmbunătățirea statisticii mediului înconjurător, turismului;
- perfecționarea calculelor și anchetelor economiei tenebre în conformitate cu cerințele SCN;
- perfecționarea statisticii comerțului interior;
- elaborarea metodologiei calculării indicatorilor statisticii prețurilor și inflației;
- implementarea standardelor internaționale în domeniul statisticii finanțelor.

• Activitățile specifice destinate procesului de reformare a statisticii oficiale au fost oferite în anul 2003 prin asistența tehnică a următoarelor organizații și programe internaționale:

- *EUROSTAT* – Comisia pentru statistică a Uniunii Europene – Programul de Asistență tehnică pentru țările CSI (TACIS), care a fost finalizat la 24 iunie 2003;
- *Departamentul pentru Dezvoltarea Internațională (DFID) al Regatului Unit al Marii Britanii și*

Irlandei de Nord – în cadrul proiectului „Îmbunătățirea statisticilor sociale și agricole, analiza și utilizarea lor”;

- *Biroul Central de Statistică al Suediei (CSB)*, prin susținerea financiară a Agenției Internaționale pentru Dezvoltare a Suediei (Sida) – acordul bilateral;
- *Banca Mondială* – în cadrul Grantului pentru Fortificarea Capacității Instituționale de Colectare a Datelor, Implementarea unui Sistem Național de Conturi, Prognozarea Principalilor Indicatori Macroeconomici și Răspîndirea Informației nr.TF 021758, tranșa II.

• În anul 2003, cu suportul financiar al programelor internaționale, au fost editate următoarele publicații statistice:

- Anuarul Statistic al Republicii Moldova, ediția 2003 (DFID);
- Breviarul statistic „Republica Moldova, 2003” (TACIS);
- Moldova în cifre, 2003 (TACIS);
- Măsurarea economiei neobservate în Republica Moldova, 2003 (TACIS);
- Comerțul exterior al Republicii Moldova, 1996-2000 și 2001-2002 (TACIS);
- Agricultură Republicii Moldova, 2003 (DFID);
- Activitatea agricolă a gospodăriilor personale auxiliare ale cetățenilor și a gospodăriilor țărănești (de fermier) în Republica Moldova, în anul 2001 (DFID);
- Piața forței de muncă în Republica Moldova, 2003 (DFID);
- Populația economic activă, ocupată și șomajul, 2003 (TACIS);
- Educația în Republica Moldova, 2003 (TACIS);
- Capacitatea și frecventarea structurilor de cazare turistică colective în Republica Moldova, 2003 (TACIS).

• În cursul anului 2003, colaboratorii DSS au participat la mai multe întruniri și seminare internaționale, printre care:

- Seminarul regional “Statistica și indicatorii învățămîntului”, organizat de UNESCO, Almatî, Kazahstan;
- Seminarul “Elaborarea modelelor electronice de stimulare a proce-

selor educaționale” (în cadrul strategiei educaționale pentru toți), Paris, Franța; Aplicarea principiilor fundamentale ale statisticii oficiale, Almatî, Kazahstan;

- Statistica alimentației și agriculturii în Europa, Geneva, Elveția;
- Sesiunea plenară a 51-a a Conferinței Statisticienilor Europeni, Geneva, Elveția;
- Ședința a 21-a a Consiliului conducătorilor serviciilor statistice ale CSI și Seminarul la nivel înalt referitor la comparabilitatea internațională a datelor 2004 pentru țările Comunității Statelor Independente, Moscova.

• Fondul Monetar Internațional a finanțat organizarea cursului de statistica conturilor naționale.

• E necesar a menționa următoarele evenimente semnificative, organizate în colaborare internațională în anul 2003:

- Seminarul „Economia neobservată”, cu participarea expertului EUROSTAT-ului, dl J.Charmes, a ministerelor și departamentelor din republică;
- Seminarul internațional „Statistica agriculturii în perioada tranziției la economia de piață”, cu participarea experților de la FAO și a participanților din țările CSI, din Europa Centrală și de Sud-Est.

În cadrul conlucrării cu diferite proiecte de asistență tehnică precum TACIS, DFID, SIDA, au fost puse bazele noii infrastructuri IT a DSS. O mare parte din toate investițiile efectuate în această sferă au fost finanțate din cadrul acestor proiecte.

Gestionarea fondului de date statistice și întreținerea produselor-program statistice

În cadrul lucrărilor de asigurare informațională a statisticii au fost verificate și prelucrate datele din 697 mii formulare și chestionare statistice (cu 11% mai mult ca în anul precedent), din care statistica muncii – 381,6 mii, rapoarte financiar-contabile – 194,5 mii, agricultura – 68,4 mii, industria – 46,3 mii etc.

În cadrul lucrărilor de gestiune a registrelor statistice (RENIM, RENU, RGȚ) a fost efectuat un volum major de lucrări legate atât de înregistrarea întreprinderilor și organizațiilor, cât și de modificarea complexului de gestiune. În acest context se poate menționa, că în registrul RENIM au fost introduse peste 7 mii de întreprinderi și organizații și modificate datele de înregistrare a peste 36 mii.

A fost organizată cercetarea întreprinderilor individuale, care a cuprins peste 16 mii unități. În cadrul acestor lucrări au fost formate și utilizate noi baze de date, care vor fi în continuare folosite în cadrul studierii sectorului micului business.

Dezvoltarea infrastructurii IT

În cadrul lucrărilor de dezvoltare a complexului IT au fost executate o serie de lucrări de reformare și înnoire a sistemului existent. În mare parte aceste activități au fost orientate spre dezvoltarea infrastructurii care va servi drept suport pentru elaborarea unui nou sistem informațional.

În vederea fortificării capacităților de calcul, pe parcursul anului 2003 au fost efectuate investiții serioase în domeniul achiziționării echipamentelor IT. Astfel, au fost procurate 86 computere noi, 45 blocuri de sistem pentru modernizarea PC-urilor existente, 45 imprimante, dintre care 3 – de capacitate mare.

În urma investițiilor efectuate în toate oficiile teritoriale, a fost reali-

zată legătura între PC-urile disponibile. Acest lucru a permis formarea unei rețele de arie largă WAN, care permite efectuarea schimbului electronic de date, indiferent de amplasarea geografică. Odată cu introducerea metodelor noi de transfer date, bazate pe mediul Windows, au crescut considerabil capacitățile de schimb de informații între aparatul central al DSS și subdiviziunile teritoriale. Acest lucru permite modificarea principiilor de prelucrare a informației și crearea unor noi produse-program, care vor folosi mediul Windows.

În urma creării LAN și WAN, a fost posibilă crearea conturilor de e-mail pentru colaboratorii DSS, acest lucru permite facilitarea procesului de schimb de informații și perfectare a documentelor.

Întreținerea aplicațiilor statistice

Pe parcursul anului 2003 a continuat întreținerea complexului IT de colectare-prelucrare-diseminare a datelor statistice. În conformitate cu proiectul de informatizare a DSS, au fost efectuate o serie de lucrări de modernizare a produselor-program existente și migrarea lucrărilor pe tehnologii Windows.

Cît privește administrarea complexului de gestiune a registrelor, cea mai importantă modificare a fost impusă de instituirea de către Camera Înregistrării de Stat a codului de înregistrare "IDNO" și modificarea procedurii de conlucrare a organelor implicate la înregistrarea întreprinderilor și organizațiilor. Această nouă situație în structura surselor administrative de date impune re-proiectarea sistemului informațional al registrului statistic actual.

E de menționat importanța proiectelor atât la nivel tehnic (achiziționarea echipamentelor), cât și la nivel consultativ, materializat prin deschiderea unei săli de calculatoare destinată cursurilor de instruire. Majoritatea investițiilor sînt orientate

spre realizarea proiectelor de lungă durată, fiind chemate să fortifice capacitățile IT ale DSS.

Transformările intervenite în statistica Moldovei implică modificarea funcțiilor organelor teritoriale de statistică în procesul de producere a datelor statistice prin colectarea, verificarea, introducerea pe suporturi tehnici și validarea datelor aferente cercetărilor statistice și rapoartelor financiare (contabile). La acestea se adaugă lucrările efectuate pentru realizarea unor publicații, analize pe plan local, cât și cele de colaborare la realizarea unor lucrări sau acțiuni în teritoriu.

- Pe parcursul anului 2003, direcțiile din teritoriu au prezentat la DSS cca 697 mii dări de seamă, au elaborat și difuzat organelor administrației publice locale 142 rapoarte, 149 note analitice, 257 informații expres despre situația social-economică a raionului (municipiului). Direcția generală pentru statistică a mun. Chișinău a editat culegerea de date statistice *Chișinău în cifre, ediția 2003*. Prin realizarea acțiunilor statisticii teritoriale, acestea contribuie, atât prin lucrări, studii, cât și prin difuzarea de date, la satisfacerea nevoilor de informații ale administrației publice locale, agenților economici și persoanelor fizice.

- În cursul anului 2003 direcțiile teritoriale de statistică au fost implicate în procesul de pregătire a recensământului populației, participând la acțiunile premergătoare efectuării recensământului: sectorizarea localităților, întocmirea planului de organizare și efectuare a recensământului în anul 2004 în teritorii, precizarea hărților-scheme ale sectoarelor, angajarea și instruirea registratorilor.

- Organele teritoriale de statistică, conlucrând cu organele administrației publice locale (Inspectoratul fiscal, Direcția financiară, Camera Înregistrării de Stat etc.), au organizat și au participat la 124 seminare pentru agenții economici din teritoriu pe problemele dezvoltării social-economice, privind ameliorarea disciplinei de raportare, explicarea prevederilor Legii „Cu privire la statistică”, a notelor metodologice privind comple-

țarea rapoartelor statistice, a modului de calculare a indicatorilor economici.

- Printre problemele cu care se confruntă direcțiile teritoriale pentru statistică pot fi menționate: înzestrarea direcțiilor teritoriale cu echipament de calcul modern; îmbunătățirea lucrului rețelei locale de transmitere a datelor din raioane la Direcția Generală Tehnologii Informaționale pe lângă DSS; perfecționarea produselor-program pentru prelucrarea informațiilor statistice; revederea numărului de personal în direcțiile teritoriale de statistică în scopul asigurării unei încărcături mai echitabile asupra lucrătorilor organelor teritoriale pentru statistică.

Potențialul de cadre al DSS

La sfârșitul anului 2003, în sistemul Departamentului activau 986 de persoane.

În aparatul central al Departamentului Statistică și Sociologie, din cele 123 de posturi ocupate, 118 persoane (95,9%) sînt conducători și specialiști, 5 persoane (4,1%) – personalul pentru deservirea tehnică și muncitorii.

În cadrul unităților teritoriale de statistică, din totalul de 706 de angajați, 675 sînt conducători și specialiști (85,6%), personalul pentru deservirea tehnică și muncitorii reprezintă 4,4% (31 persoane). În urma lichidării județelor și creării raioanelor, au fost reduse 72 de unități.

Un aspect caracteristic structurii personalului statistic este faptul, că din totalul personalului angajat, femeile dețin o pondere majoritară – 84,9% (837 persoane).

Din numărul total al conducătorilor și specialiștilor din sistemul Departamentului (915 persoane), funcționarii publici reprezintă 65,2% (597 persoane); studii superioare au 598 persoane (65,4%), superioare incomplete – 5 (0,5%), medii de specialitate – 279 (30,5%), fără studii speciale – 33 persoane (3,6%).

Pe parcursul anului 2003, în sistemul Departamentului s-au concediat din proprie inițiativă 88 persoane. Fluctuația personalului pe sistem a fost de 8,9%. Motivul principal de concediere este nivelul mic de salarizare.

Conform stagiului de lucru, în organele statisticii de stat numărul conducătorilor și specialiștilor se repartizează în modul următor:

- pînă la 5 ani – 363 persoane (39,7%);
- de la 5 pînă la 20 de ani – 392 persoane (42,8%);
- peste 20 de ani – 160 persoane (17,5%).

Pregătirea profesională a personalului statistic

Reformarea statisticii Moldovei în conformitate cu standardele internaționale, în special ale UE, ținînd cont de particularitățile țării, poate fi realizată numai în baza studierii exigențelor, metodologiilor, practicii înaintate ale altor state în domeniul statisticii. Astfel aspectului perfecționării cadrelor DSS se acordă atenție deosebită. Datorită suportului diferitelor organizații internaționale (Comisia Economică pentru Europa a ONU, Grantul Băncii Mondiale, INSEE al Franței, Diviziunea Statistică FAO a ONU, Sida, ISAS/

DFID al Irlandei de Nord, Institutul de Statistică al UNESCO, FMI, Biroul Internațional al Muncii, Guvernul SUA ș.a.) în anul 2003 a fost posibilă participarea la ședințe de lucru, seminare și cursuri de instruire a 48 de persoane.

La cursuri de perfecționare a cadrelor, organizate de Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, au participat la cursuri de perfecționare de o săptămînă 27 specialiști din sistemul statistic, 26 dintre care sînt colaboratori din organele teritoriale.

Cu participarea nemijlocită a conducerii și specialiștilor aparatului central al DSS și DGTI, pe lângă Departament, în lunile mai, iunie, octombrie-decembrie au fost organizate cu resurse proprii 9 seminare de perfecționare a cadrelor din subdiviziunile teritoriale privind cercetarea gospodăriilor agricole, nivelul de trai, efectuarea anchetei forței de muncă, statistica industriei, transporturilor, comerțului. La aceste seminare au participat 442 specialiști.

Cu suportul DFID s-a desfășurat seminarul cu tema „Abilitățile managerului eficient”, la lucrările căruia au participat 23 de colaboratori ai aparatului central, DGTI pe lângă Departament și Direcției generale pentru statistică a municipiului Chișinău.

În anul 2003 au absolvit cu succes Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova 3 conducători ai Direcției teritoriale pentru statistică, iar 3 își fac studiile la secția cu frecvență redusă a Academiei nominalizate la specialitatea „Economie și management public”.

Anual, în cadrul Departamentului și DGTI se organizează practica studenților Academiei de Studii Economice din Moldova, specialitatea „Cibernetică, statistică și informatică economică”, a Universității de Stat din Moldova, specialitatea „Translator”, Universității Tehnice din Moldova. În anul 2003, 33 de studenți ai instituțiilor nominalizate și-au desfășurat practica în Depar-

tament, dintre care au fost angajați 9 tineri specialiști.

Un rol important revine atestării funcționarilor publici. În cadrul Departamentului și al organelor teritoriale pentru statistică activează comisii permanente de atestare. La aprecierea activității de muncă a funcționarilor, comisiile iau în considerare: competența profesională și calitățile personale; corespunderea cerințelor de calificare ale funcției deținute; complexitatea muncii efectuate și rezultatele ei; experiența în muncă; capacitatea de a lucra cu oamenii.

Anual se examinează și se formează rezerva de cadre. În rezerva de cadre sînt incluși funcționarii publici care au gradul de calificare necesar și sînt recomandați de conducătorii subdiviziunilor și de Comisia de atestare pentru funcții superioare.

Resursele financiare

Activitatea financiară desfășurată de Departamentul Statistică și Sociologie în anul 2003 a fost finanțată din Bugetul de Stat, aprobat prin legea nr. 1463-XV din 15.11.2002. Alocațiile bugetare au fost orientate spre asigurarea realizării Programului lucrărilor statistice, întreținerea funcționării adecvate a DSS, precum și a direcțiilor teritoriale de statistică.

Astfel, pentru întreținerea aparatului central al DSS, în anul 2003 în Bugetul de Stat au fost prevăzute 2727,9 mii lei, pentru întreținerea organelor teritoriale pentru statistică – 8622,1 mii lei, realizarea Programului lucrărilor statistice – 6331,2 mii lei, lucrările recensămîntului populației – 6734,8 mii lei.

Nivelul finanțării față de plan pe articole de cheltuieli a constituit total pe Departament 83%, inclusiv întreținerea aparatului central – 95,1%, Programul lucrărilor statistice – 92,7%, organele teritoriale de statistică – 98,1%, recensămîntul populației – 23,7%.

Structura cheltuielilor bugetare în anul 2003 este prezentată în anexa 2.

Resursele umane ale Departamentului Statistică și Sociologie la 31.12.2003

	Personal angajat	din care, cu studii:		Din total personal:	
		superioare	medii de specialitate	femei	bărbați
Total personal angajat în procente	986	598	279	837	149
	100	60,6	28,3	84,9	15,1
• Aparatul central inclusiv:	123	111	7	112	11
• funcționari	118	111	7	108	10
• personalul pentru deservirea tehnică	5	x	x	4	1
DSS	14	10	3	8	6
• Subdiviziunile pe lângă Departament	14	10	3	8	6
• Direcția generală tehnologii informaționale	109	64	24	94	15
• Secția administrare și deservire tehnică	34	x	x	19	15
Unități teritoriale	675	413	245	587	88
• Funcționari	675	413	245	587	88
• Personalul pentru deservirea tehnică și muncitorii	31	x	x	17	14

Publicațiile statistice editate de DSS în anul 2003

<i>Denumirea publicației</i>	<i>Periodicitate</i>	<i>Tiraj (ex.)</i>
Anuarul Statistic al Republicii Moldova	Anual	800
Moldova în cifre	Anual	400
Republica Moldova	Anual	500
Conturile Naționale, în anii 1996-2001	Anual	50
Măsurarea economiei neobservate în Republica Moldova	Anual	100
Comerțul exterior al Republicii Moldova, în anii 1996-2000	Anual	150
Comerțul exterior al Republicii Moldova, în anii 2001-2002	Anual	150
Agricultura Republicii Moldova	Anual	300
Activitatea agricolă a gospodăriilor personale auxiliare ale cetățenilor și a gospodăriilor țărănești (de fermier) în Republica Moldova, în 2002 (rezultatele cercetării statistice)	Anual	200
Ocuparea în economia informală	Anual	300
Piața forței de muncă în Republica Moldova	Anual	270
Populația economic activă, ocupată și șomajul (Ancheta Forței de Muncă)	Anual	250
Dinamica prețurilor și tarifelor	Anual	50
Copiii Moldovei	Anual	250
Educația în Republica Moldova	Anual	100
Clasificatorul unităților administrativ-teritoriale al RM	Anual	250
Modificările la Clasificatorul activităților din economia Moldovei	Anual	200
Rezultatele anchetei structurale în întreprinderi, în anul 2003	Anual	40
Rezultatele anchetei structurale în întreprinderile mici, în anul 2003	Anual	40
Aspecte privind nivelul de trai al populației	Anual	40
Aspecte privind nivelul de trai al populației	Trimestrial	30
Sărăcia în Republica Moldova	Anual	20
Sărăcia în Republica Moldova	Trimestrial	20
Capacitatea și frecventarea structurilor de cazare turistică colective în Republica Moldova, în iulie-septembrie 2002 (rezultatele cercetărilor statistice)	O singură dată	100
Situația social-economică a Republicii Moldova, în 2002	Anual	270
– ianuarie-martie	Trimestrial	250
– ianuarie-iunie	Trimestrial	290
– ianuarie-septembrie	Trimestrial	250
Buletin statistic trimestrial	Trimestrial	100
Principalii indicatori social-economici în profil teritorial, în 2002	Anual	65
– ianuarie-martie	Trimestrial	65
– ianuarie-iunie	Trimestrial	100
– ianuarie-septembrie	Trimestrial	100
Buletin statistic de prețuri	Lunar	22

**Mijloace bugetare pentru întreținerea sistemului
Departamentului Statistică și Sociologie pe anul 2003**

Denumirea cheltuielilor	Total			
	Prevederi anuale		Finanțarea la 31.12.03	
	mii lei	%	mii lei	% față de prevederi
A	1	2	3	4
1. Retribuirea muncii	11070,4	44,2	10664,8	96,3
2. Contribuții la Bugetul asigurărilor de stat	2903,0	11,6	2731,7	94,1
3. Plata mărfurilor și serviciilor	6964,9	27,8	3898,8	56,0
4. Deplasări în interes de serviciu	456,8	1,8	245,1	53,7
5. Primele de asigurări obligatorii	3,5	0,0	2,9	82,9
6. Procurarea de utilaj și consumabile durabile atribuite la categoria de fonduri fixe	3377,3	13,5	1031,5	30,5
7. Reparații capitale ale clădirilor	255,7	1,0	255,7	100,0
Total cheltuieli	25031,6	100,0	18830,5	75,2

Cronica celor mai importante evenimente

- 11/03 – Deschiderea bibliotecii DSS cu asistența tehnică a DFID/ISAS
- 31/05 – Contribuția DSS la dotarea cu echipament tehnic a școlii-internat din or. Strășeni, pe care o patronează
- 10/07 – A avut loc seminarul „Estimarea economiei neobservate în Moldova”, la care a participat dl Jacques Charmes, INSEE, Franța
- 13-23/08 – Cu susținerea Băncii Mondiale a fost efectuată misiunea consultativă a dlui Jan Byfuglien, expert al Norvegiei privind elaborarea Programului dezvoltării statisticii naționale pe anii 2004-2006
- 1-5/09 – DSS a organizat, sub egida FAO, seminarul internațional „Crearea sistemului statisticii agriculturii adaptat la economia de piață”
- 11/09 – Lansarea noii mărci oficiale ale DSS
- 7-11/10 – Misiunea experților BIM privind implimentarea metodologiei de măsurare a muncii decente
- 5-8/11 – Acordarea asistenței consultative a Comisiei Economice Europene a ONU în vederea reformării Legii cu privire la statistică
- 15/12 – Preluarea președinției Consiliului organelor pentru statistică ale țărilor membre ale CSI pe perioada anului 2004
- 30/12 – Lansarea Anuarului Statistic al Republicii Moldova, ediția 2003

Ședința grupului mixt de lucru privind elaborarea proiectului Programului de dezvoltare a statisticii naționale pe anii 2004-2006, cu participarea dlui Jan Byfuglien

Experții BIM prezintă conceptul muncă decentă în cadrul seminarului “Munca decentă – conceptul Biroului Internațional al Muncii. Metodologia de măsurare cu ajutorul indicatorilor statistici”

Cronica celor mai importante evenimente

Întâlnirea cu reprezentanții mass-media la lansarea Anuarului statistic al Republicii Moldova, ediția 2003

Experții FAO și reprezentanții celor 8 țări din spațiul CSI și Europa Centrală și de Est, participanții seminarului internațional în domeniul agriculturii

Prezentarea noii mărci oficiale a DSS, fapt ce vine în corespundere cu necesitățile înaintate de către o societate în dezvoltare

1 iunie 2003 a fost o zi importantă pentru cei 650 de copii ai școlii-internat din Strășeni

Structura organizațională a Departamentului Statistică și Sociologie, 2003

